

Riksarkivet, Overhoffretten - Voteringsprotokoll nr. 208, side 204-207

Tirsdag den 25 september: Nummer 95 – saken som aktor prokurator German har innstevnet mot de anklagde Ahlet og Anne Chistophersdatter, og Berthe Olsdatter ble votert slik -

Assessor Juel. Vel finnes det i saken hverken bevis eller juridisk overbevisning, men alene en tilståelse. Men man må overveie sakens omstendigheter.

En av vitnene sier at Karen Jonsdatter

kastet opp og var rød i ansiktet da hun ble syk. Og det andre vitnet sier at Guri Hansdatter også kastet opp og hadde sterke brekninger. Dette stemmer overens med legen sin attest, som beskriver virkningen av Fluekrutt.

Og at det kun behøves en liten porsjon av denne til

å drepe et menneske. Etter vitnenes uttalelser har de anklagde også bedt de som de har tilstått fakta til, om ikke å si det videre. Anne og Ahlet har etter andre vitners utsagn forsøkt å overtale Berthe til å ikke si noe om det hun visste om dette. Noe som ikke gir noen grunn til å tro at de har funnet på disse historiene mot seg selv av kjedsomhet. De har også, når de har vært uenige, bebreidet hverandre dette lovbruddet. Disse omstendighetene synes altså å styrke deres egen tilståelse; derfor holder jeg fast ved lagtingsdommen.

Assessor Colbjørnesn. **Med alle de opplysningene som i denne saken er vist frem, mangler riktignok to vesentlige**

deler, nemlig virkelig bevis,

og en juridisk overbevisning. Da det hverken med

vitner er bevist eller ved obduksjon, at de avdøde

kvinner er drept med gift, heller ikke

at de anklagde har gitt dem det. Det som

derimot tydelig er lagt frem for dagen er deres

positive og uforanderlige tilståelse så vel

som en overenstemmelse imellom

deres bekjennelser og de beviste

data av de avdødes død. Sykdommenes symptomer,

tiden og omstendighetene

viser at det er en moralsk visshet for, at

de anklagde med vilje

ønsket å drepe deres matmødre

med gift. Og dermed i det minste gjort

seg skyldige i et forsøk på forgiftning samt at dette er

etter lovens 6-6 i seg selv dødsstraff. Derfor dømmer jeg dem

til døden. **Berthe Olsdatter**
har bidratt til forgiftningen, mere
enn med råd og hjelp, men
mindre ved befaling og råd, følgelig
er hennes misgjerning større enn at man kan gi
en pengebot og mindre enn
dødsstraff; derfor skulle jeg
være enig med forrige dom i å
gi henne tukthus på livstid.

Assessor Barth: Selv om bevis ikke har vært
mulig å bevise på grunn av sakens omstendigheter, så
gir riktignok Ahlet og Annes Christopherdatters
egne utvungne og gjentatte
bekjennelser sagt til vitner
en visshet om at de har hatt til forsett
å drepe de avdøde med gift.
Hvorpå jeg med hensyn
til dem som med Berthe Olsdatter er
enig med Assessor Colbiørnsen.

CR. Steen, Ahlet og Anne Christophersdatter
tror selv at de ved å gi sine matmødre
Fluekrutt har drept dem.
Det finnes ingen visshet om dette,
da det ikke har blitt foretatt en obduksjon,
men deres tilståelse må altså
være nok til å felle dem etter lovens
6-6-22 artikkel. Når det gjelder B: Olsdatter,
er jeg enig med Assessor Colbiørnsen

CR. Gram stadfester lagtingsdommen –

Et. R de Falsen. Å drepe med gift er en
så uhyggelig måte å drepe på, at bevis;
umulig kan has i slike hemmelige
drapstilfeller. Forklaringer fra to vitner,
som ellers er nødvendig i drapssaker, kan man umulig
ha i hemmelige drapstilfeller av denne typen.
Fundamentet i denne og lignende saker ligger i de skyldiges frivillige tilståelser,
sammen med vitners utsagn.
I denne saken mot Ahlet og Anne Christophersdøttre, kommer det frem at
de visste at Fluekrutt, var en gift, og at
de har gått inn for at deres matmødre skulle dø av denne.
Dermed er det ikke her alene
et ønske om å drepe, men til og med
en virkelig fullbyrdelse. Derfor konkluderer

jeg med at disse to bør dømmes til døden og at de mister sin eiendom.
Berthe Olsdatter er vel ikke medgjerningsmann,
men medviter og rådgiver, hvorpå jeg
i hennes sak konkluderer i følge
lovens 6te bok 6te kapittel, 11 artikkel, og 1-21-1 artikkel,
at hun bør bøte full manns bot på 2 ganger 18
lodd sølv og arbeide i nærmeste tukthus
på livstid.

Den opprinnelige dommen de henviser til lød på livstid i tukthus for Berthe og halshugging for Anne og Ahlet. Anne skulle halshugges med sverd, mens Ahlet med øks. Sverd ble ansett som mer skånsomt enn øks.

Ordliste

Overhoffret = Den høyeste domstolen i Norge i årene 1667 til 1797

Tingrett = Første instans/nivå i det norske rettssystemet

Voteringsprotokoll = dommernes uttalelser under den muntlige votering/rettsaken ble skrevet ned i en egen voteringsprotokoll. Alt som ble sagt ble skrevet ned fortløpende og skriften i protokollene kan derfor være vanskelige å tyde.

Prokurator = Betegnelsen på en advokat før innføringen av titlene overrettssakfører og advokat.

Innstevnet = Kalt inn til å møte for retten

Votere = stemmegivning, meningsytring

Assessor = «den som er med og dømmer». Betegnelse på de som var medlemmer av Overhoffretten og den danske Høyesterett på 1700-tallet.

Tukthus = en straffe- eller tvangsarbeideranstalt

Matmor = Fruen i huset man tjente hos